

Rätt reseavdrag?

Handledare: Bengt Åkesson

Författare:
Linda Grundén
Louise Höglund

Abstrakt

Varje vår måste vi lämna in en inkomstdeklaration till SKV för granskning av det föregående året. Att veta exakt vad man får lov att göra avdrag för och inte kan ibland vara svårt, därför har vi valt att göra detta arbete för att underlätta för gemene man om vad man får lov att göra avdrag för i deklarationen under punkten resor till och från arbetet. Uppsatsen kommer med hjälp av rättsfall, lagrum och samtal med skatteverket och personal på riksdagen visa ut hur systemet verkligen fungerar.

Uppsatsen behandlar punkt 01 på Inkomstdeklarationen, närmare bestämt resor till och från arbetet, där vi valt att titta närmare på gränobeloppet för avdrag. Ämnet kommer att förklaras kort som inledning av uppsatsen och senare hanteras av oss genom rekommendationer från SKV och kontakt via dess anställda, vi kommer även att skriva hur ämnet relateras till lagen och vad som konstaterats i relevanta rättsfall. Uppsatsen kommer att avslutas med en analys över vad som tidigare skrivits och ett försök att fläta samman de tre delarna till en.

Vad uppsatsen kom fram till är att det verkar ibland som att SKV sätter upp gränser som gör att det ställs stora krav på att man ska bevisa sina utlägg för sina resor till och från arbetet. Grundbeloppet är rimligt till viss del, med det menas att grundbeloppet är fast men priset på månadskort varierar från län till län, samt att avståndet mellan bostad och arbetsplats varierar. Vissa pendlare kan utnyttja avdraget medan vissa inte kan göra detta. Grundbeloppet baseras idag på priset för månadskort inom Stockholm för ett år.

Abstract

Every year we must turn in our taxform to SKV, for them to control our past year in form of earnings and reductions. Why we have chosen to do this paper is because we want to make it easier for the common man to figure out what he can use to reduce his taxes under one specific area. Traveling to and from work. This paper will concentrate on the minimum amount and if it is reasonably. This paper will be based on court cases, literature and forms of interviews with people within SKV and the Swedish government financial department. This in the search to show how the system really works.

This paper is about box 01 in the personal taxform, more specific travelling to and from work, where we have chosen to take a closer look at the lowest possible reduction in this area. The subject will be explained shortly and later on be handled through the recommendations by SKV and through contacts with their employees. We will also write about how the subject is handled in the Swedish law and what conclusions relevant court cases made. The paper will end with an analysis over what has been written and an attempt to consolidate the papers tree parts to one.

In this paper we came to the conclusion that it sometimes seems like SKV puts up limits that are not always reasonable. There are high demands on the taxpayer that he should have strong proof that shows how much he has paid for his travels to and from work. The limit for tax reduction in this area is reasonable to a certain point, by this we mean that the limit is set at a certain amount for everybody, but the price on commute-cards varies from country to country, and the distance also varies from work to home for every taxpayer. Some commuters are able to use the tax reduction while some can not. The limit of the reduction is today based on the price of a commute-card in the city of Stockholm.

Förord

Vi vill tacka Bengt Åkesson för den förståelse han haft för vår studiesituation och för de handledningar vi haft med skratt och konstruktiv kritik. Vi vill även tacka Sara Orefors Ruder på SKV's kontor i Kristianstad samt personalen på Finansdepartementet för den hjälp vi fått med våra frågor. Dessutom vill vi tacka våra respektive för förståelse och stöd i processen att skriva en uppsats.

Kristianstad

September 2009

Linda Grundén

Louise Höglund

Förkortningar

IL	Inkomstskattelagen (1999:1229)
KL	Kommunalskattelagen (1928:370)
Ref	Referat
RÅ	Regeringsrättens årsbok
SbrL	Skattebrottslagen (1971:69)
SIKA	Statens institut för kommunikationsanalys
SKV	Skatteverket
TL	Taxeringslag (1990:324)

Innehållsförteckning

1. Inledning	8
1.1 Introduktion	8
1.2 Problemformulering	8
1.3 Metod	9
1.4 Genomförandet	9
1.5 Avgränsningar	9
1.6 Disposition	9
2. Vad säger lagen?	10
2.1 Inkomstskattelagen (1999:1229)	10
2.2 Taxeringslagen (1990:324)	11
2.3 Lag (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter	12
3. Resor till och från arbetet	13
3.1 Beloppsgränsen	13
3.2 Förutsättningar	13
3.3 Avdraget	14
3.4 Medåkande	15
3.5 Flextid	15
3.6 Förmånsbil	15
3.7 Övriga transportmedel	16
3.8 Fördelningar färdalternativ	17
3.9 Bevisning	17
3.10 Varför finns det skillnader mellan diesel och bensin	17
4. Rättsfall	18
4.1 Länsrätten i Blekinge län mål nr 674-05	18
4.2 Kammarrätten i Göteborg mål nr 909-04	19
4.3 Kammarrätten i Sundsvall mål nr 58-02	20
4.4 RÅ 1988 ref 53	21
4.5 RÅ 1987 ref 128	22
4.6 RÅ 1986 ref 41	23

4.7 RÅ 1989 ref 36	24
4.8 RÅ 1990 ref 61	
I	25
II	26
5. Sammanfattande analys och slutsats	28
6. Källförteckning	33

1. Inledning

Detta kapitel förklarar vad uppsatsen egentligen handlar om. Här kommer även lite kort om vad begreppet "Resor till och från arbetet" innebär. Efter det kommer vårt syfte, problemformulering, metod, material, avgränsningar och slutligen vårt upplägg av arbetet redogöras.

1.1 Introduktion

Avdrag för resor till och från arbetet innebär att du som skattskyldig har rätt att dra av för de faktiska kostnader för dina resor till och från arbetet för den summa som överstiger 9000 kr¹ (från och med 2010 års taxering). Den skattskyldige har rätt att få avdrag för den lägsta faktiska kostnaden, dvs. om du kör men ändå har tillgång till kollektiva färdmedel får du endast avdrag för kostnaden om du färdats kollektivt, detta på grund av att de flesta ofta utför privata ärenden antingen på väg till eller på väg från arbetet². Avdragsrätten har under åren förändrats med samhällets utveckling, det finns som exempel inte längre krav på hur bilen ska se ut³. Resor till och från arbetet ses egentligen som en levnadskostnad, då den skattskyldige kan välja själv var hon bor, men är borttagen från det generella förbudet mot avdrag för levnadskostnader i IL 9:2 §⁴.

1.2 Problemformulering

Denna uppsats handlar om att skapa förståelse för skattebetalare och visa vilka möjligheter de har för att kunna få avdragsrätt inom punkten resor till och från arbetet.

¹ Budgetproposition 08/09, sid 142.

² Budgetproposition 08/09, sid 142

³ Finansdepartementet

⁴ Pahlsson, sid 76

1.3 Metod

Vi har valt att skriva uppsatsen med utgångspunkt ur den rättsdogmatiska metoden, som innebär att vi skriver utifrån lag, praxis och doktrin tolka gällande rätt.⁵

1.4 Genomförandet

Vi kommer att ta upp ett antal relevanta rättsfall där resor till och från arbetet tagits upp, samt använda oss av SKV:s rekommendationer, kontakter med anställda från SKV:s kontor i Kristianstad samt personal på Finansdepartementet, vi kommer även att använda oss av doktrin och lagstiftning. Uppsatsen kommer att behandla vad skatteverket och lagen skriver, samt att rättsfall kommer att analyseras och beaktas i den slutliga sammanfattningen där även våra egna tankar och funderingar kommer att tas upp.

1.5 Avgränsningar

Även om vi valt att sammanställa vilka möjligheter som finns till avdrag har vi valt att avgränsa oss från de som pendlar utanför Sverige.

1.6 Disposition

Uppsatsen är uppdelad i tre delar:

- 1) Inledning: Här hittar man syfte och problemställning, metod och avgränsningar.
- 2) Utveckling av uppsatsen: Här hittar man stöd för argumentation, historik och bakgrund.
- 3) Avslutning: Här hittar man analys, diskussion och sammanfattning.

Uppsatsen kommer att vara skriven på det sätt att en som inte läser juridik ska finna den lika lätt och intressant att läsa som de professorer som väljer att läsa den. Detta genom korta meningar som gör att man väljer att läsa vidare istället för att glömma vad man precis läst och på det sätt finner uppsatsen mindre intressant. I slutet av arbetet finns det en förteckning över de källor som vi använt oss av, dessa kommer sorteras efter typ och därefter i bokstavsordning efter efternamn.

⁵ Aleksander Peczenic, sid 33

2. Vad säger lagen?

Här hanterar vi lite kort de lagar som berör ämnet reseavdrag. Först kommer Inkomstskattelagen bearbetas med de mest relevanta paragraferna och en eventuell kort förklaring till vad som menas med enklare ord. Därefter följer Taxeringslagen och lagen om självdeklarationer och kontrolluppgifter, som kommer behandlas på samma sätt som Inkomstskattelagen

2.1 Inkomstskattelagen (1999:1229)

För att citera 1 kapitlet 1 § finns det i denna lag bestämmelser om kommunal och statlig inkomstskatt. De bestämmelser som fanns i KL 33 § har flyttats till denna lag. Huvudregeln inom IL är att förvärva och bibehålla inkomster som ska dras av som kostnad, om inte annat står i kapitlen 9, 12 och 60. Här står även bestämmelser om vissa tjänster som har samband med tjänsten. Punkten resor till och från arbetet på deklARATIONEN hanteras i lagen under 12 kapitlet, samt i skatteverkets rekommendationer. De paragrafer i IL som är mest till användning för denna uppsats är 26-30 § i samma kapitel, dessa innehar bestämmelser om avgift för arbetsresor, dvs. resor till och från arbetet.

IL 12:26 § säger att det ska vara ett skäligt avstånd mellan bostaden och arbetsplatsen, ett sådant avstånd att någon form av transportmedel behövs. Det krävs som regel att avståndet mellan arbetsplatsen och bostaden uppgått till minst två km för att ett avdrag ska kunna övervägas.⁶ I följande paragraf, 27 §, står det att den skattskyldige ska utöver de fem km även ha en tidsvinst på sammanlagt två timmar. Det står att den skattskyldige har rätt att göra avdrag för utgifter för väg-, bro- och färjeavgifter. Har den skattskyldige gjort arbetsresor i tjänsten minst 160 dagar om året ska detta få dras av, men detta bara om körsträckan är minst 300 mil per år.

Den 28 § säger att om fallet skulle vara så att det saknas allmänna kommunikationsmedel inom ett rimligt avstånd ska man bortse från regeln om tidsvinsten, utan få avdrag för egen bil likväl.

Ur 29§ kan man utläsa att om man kör med förmånsbil istället för privat bil gäller även 26-28 §§. Här står även att avdrag får lov att göras med andra drivmedel än bensin, så som diesel

⁶Handledning för beskattning, sid 389

och gas, där avdraget istället är 65 öre per km för diesel och 95 öre för övriga drivmedel, då bilen används i arbetet. Lagen gäller även för den som kör en förmånsbil som en närstående eller en sambo är skattskyldig till.

I 30 § menas det att det som står i 27 §, om fem km och två timmar tidsvinst, inte gäller om man på grund av ålder, sjukdom eller handikapp tvingas använda sin egen bil eller förmånsbil istället för de allmänna kommunikationsmedlen som finns till hands. Inte heller gäller paragrafen för dem som kräver en större bil på grund av behov av större lastutrymme, vilket dock anses av SKV vara föråldrat⁷.

2.2 Taxeringslagen(1990:324)

Denna lag hanterar vad som gäller vid fastställande av det underlag som ligger till grund för att ta ut skatt eller avgift enligt IL. Lagen bemöter även vad som gäller handläggning av ärenden med särskilda avgifter som skattetillägg och förseningsavgifter, dessutom finns det i denna lag bestämmelser som gäller vid handläggning av taxeringsmål i förvaltningsdomstol. De lagrum som valts ut efter sin relevans är utredning i taxeringsärenden, taxeringsbeslut samt överklagande.

Enligt 3:1 § står det att det ligger på SKV att utreda så mycket som möjligt med den information som är given av skattebetalaren ifråga. Det står vidare i 3:5 § att SKV har rätt att kräva in uppgifter, handlingar eller kopia av handlingar för att kontrollera att de angivna uppgifterna stämmer. Det betyder att den skattskyldige bör spara allt som kan bevisa att man faktiskt har kört den sträcka som man hävdar. Uppgifter och handlingar är exempelvis kvitton på bränsle, besiktningsprotokoll, serviceprotokoll och arbetsschema⁸. Detta står även i lagen om självdeklarationer och kontrolluppgifter 19:2 §.

I 4:9 § står hur man går tillväga för att överklaga ett beslut av SKV, att en skriftlig överklagan ska ske innan utgången av det femte året efter taxeringsåret, om det inte visar sig att den skattskyldige, då det är mindre än två månader kvar till sista datum för överklagande, får kännedom om ett taxeringsbeslut som är till hans nackdel. Då har den skattskyldige två månader på sig att överklaga från det datumet han fick beskedet till sin kännedom.

⁷ Andersson 2007, sid 380

⁸ Sara Orefors Ruder

2.3 Lag (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter

I denna lag finns bestämmelser om skyldighet att lämna självdeklarationer, särskilda uppgifter och kontrolluppgifter. De delar som valts att lyfta fram är självdeklarationens innehåll, deklarationsförfarandet samt övriga bestämmelser.

Paragraf 3:1 säger att det som den skatteskyldige uppger på deklARATIONEN ska uppfylla kraven för avdrag enligt 63 kap IL. Är det något på den självtryckta deklARATIONEN som är felaktig och bör ändras eller om uppgift saknas, står det i 3:3 § att den skatteskyldige ska göra den ändring som krävs för att det ska bli rätt.

Det är regeringen eller en av regeringen utsedd myndighet som bestämmer vilka uppgifter som ska förtryckas på blanketten, vilket står i 4:2 §.

I 19:2 § finner vi att den som lämnat in en självdeklaration är skyldig att kunna visa underlag i form av anteckningar, räkenskaper eller annat lämpligt till SKV för att visa att den skatteskyldige har rätt till de avdrag som yrkas.

3. Resor till och från arbetet

Inom detta kapitel kommer ämnet att beröras utifrån bland annat olika propositioner samt skrivelser från SKV. Dessutom behandlas övriga transportmedel utöver privat bil samt vad gäller angående parkering beröras, och vad beror höjningen av grundbeloppet på, skillnaden mellan diesel och bensin samt att pendla utomlands.

3.1 Beloppsgränsen

Den 1 januari 2009 höjdes beloppsgränsen för avdrag mellan bostad och arbetsplats från 8 000 kr till 9 000 kr.⁹ I en hemställan till Finansdepartementet framgick det att höjningen av beloppet borde höjas på grund av att Storstockholms lokaltrafik höjde priset på ett månadskort till 690 kr, vilket resulterar i att årskostnaden för detta kort kommer att överstiga beloppsgränsen för år 2008 på 8 000 kr. Dessutom stod det i hemställan att höjningen även motiverades med att resorna till och från arbetet även kan belastas med privata levnadskostnader.¹⁰

Grundbeloppet har under åren ökat, första gången avdragsrätten inom resor till och från arbetet visade sig var på 1969 års taxering. Då var underlaget en Volkswagen bubbla, detta med tanke på att man inte behövde större färdmedel än så för att ta sig till arbetet¹¹.

3.2 Förutsättningar

Avdrag medges för utgifter med egen bil för arbetsresor om avståndet mellan bostaden och arbetsplatsen är minst fem km och att man gör en tidsvinst på sammanlagt två timmar genom att använda egen bil istället för den allmänna kommunikationen. Man bör beakta både fram och återresan när man ska beräkna tidsvinsten. Om man som person har flera fasta arbetsplatser eller om man jobbar flera arbetspass per dygn så bör man räkna på den sammanlagda tidsvinsten per dygn istället för att räkna på tidsvinsten på två timmar. När man ska beräkna tidsvinsten så får man även ta hänsyn till vad det tar att leta upp en parkeringsplats, vad det tar att gå från parkeringsplatsen samt den trafikintensitet som är vid resetillfället. Om man istället kommer eller lämnar arbetsplatsen tidigare eller senare för att

⁹ Budget prop. 08/09:1 sid 142

¹⁰ Budget prop. 08/09:1 sid 142

¹¹ Enligt samtal med Finansdepartementet

undvika rusningstid så bör man inte beakta denna tidsvinst eftersom det är upp till den skattskyldiga. Om man jobbar med flextid så bör inte kravet på tidsvinsten anses vara uppfyllt om man lägger sin arbetstid på det sätt så att man tjänar minst två timmar.¹²

3.3 Avdraget

Kostnaden för resor till och från jobbet ses egentligen som en privat levnadskostnad enligt IL 9:2 § men är undantagen i och med IL 12:27 §.¹³

Avdrag för kostnader för resor till och från arbetet med egen bensindriven bil är 18,50 kr per mil. Dessa belopp avser att täcka de kostnader som är bundna till de mil som bilen rullar. För att kunna göra avdrag så ska man räkna direkt körning från bostad till arbetsplats, vilket inte inkluderar någon omväg eller tidsförlust för att uträtta privata ärenden på vägen hem.¹⁴

Avdraget gäller för resor mellan arbetsplatsen och den ordinarie bostaden, det medges inte avdrag för resor mellan arbetsplatsen och sommarstugan.¹⁵ Avdraget kan medges utan att den skattskyldige ska behöva flytta till arbetsorten, detta kan onekligen innebära att den skattskyldige får avdrag för personliga levnadskostnader, men med hänsyn till hur bostadsmarknaden ser ut i storstadsregionerna samt glesbygdens långa resvägar, har rätten till avdrag för resor till och från arbetet ändå ansetts berättigad. Dock ges endast avdrag med det belopp som överstiger 9 000 kr.¹⁶

Som rimlig kostnad för resor till och från arbetet bör i regel antas vara den lägsta kostnaden för resa med tillgängligt allmänt kommunikationsmedel, som buss, tåg eller spårvagn.¹⁷

Har den skattskyldige haft väg-, bro-, färjeavgift eller trängselskatt på vägen mellan bostaden och arbetsplatsen får avdrag medges med den faktiska kostnaden.¹⁸

¹² SKV A 2009:1 s.1

¹³ Pahlsson, sid 76

¹⁴ SkU25, sid 24-25

¹⁵ Handledning för beskattning, sid 390

¹⁶ Lodin, sid 145

¹⁷ RSV M 2001:33, kap 2.2

¹⁸ Handledning i beskattning, sid 390, 392

Vid avsaknad av allmänna kommunikationer under hela sträckan bör den skattskyldige som använder bil för sina resor till och från arbetet medges avdrag för hela sträckan förutsatt att avståndet till arbetsplatsen uppgår till minst två km. Då det finns kommunikationer för en del av sträckan mellan bostaden och arbetsplatsen, och denna del är minst två km, får den skattskyldige, oavsett tidsvinst, avdrag för sträckan som om den skattskyldige kört bil hela vägen till arbetsplatsen.¹⁹

3.4 Medåkande

SKV anser att då det sker samåkning med bil borde schablonavdraget fördelas mellan de samåkande personerna. Den som åker med har då rätt att göra avdrag för sin kostnad, vilket minskar förarens avdrag. Om föraren tar emot betalning för extra körningar är det ett uppdragsförhållande mellan parterna, i detta fall ska utbetalaren lämna in kontrolluppgift till SKV om detta.²⁰

3.5 Flextid

Då den skattskyldige har ett arbete med flexibel arbetstid utgår man ifrån den ordinarie arbetstiden, den tid den anställde skulle ha haft om flextid inte fanns, om den skattskyldige har rätt till avdrag för resor till och från arbetet. Tidsvinsten beräknas efter det snabbaste sättet för allmänna kommunikationsmedel inom ramen för flextiden. Då jämförelsen görs mellan bil och allmänna kommunikationsmedel ska jämförelsen göras utifrån den förutsättningen att arbetstagaren ska anpassa sin arbetstid till tidtabellerna för allmänna kommunikationer. Om arbetsplatsen tillämpar flextid på vissa anställda men inte andra, är det upp till den skattskyldige att bevisa för SKV om det är så att den skattskyldige inte har flextid.²¹

3.6 Förmånsbil

Om man har förmånsbil kan man få avdrag med 9,50 kr per mil med en bensindriven bil, och om man kör med diesel eller annat drivmedel kan man få avdrag med 6,50 kr per mil, om man använder sig av bil.²²

¹⁹ Handledning i beskattning, sid 395

²⁰ Skatteverkets ställningstaganden, dnr 131 555 950-08/111, kap 1

²¹ Handledning i beskattning, sid 394

²² Regeringens proposition 2007/08:11, sid 44

Saknas det allmänna kommunikationsmedel och avståndet till arbetsplatsen är minst två km, medges skäligt avdrag oberoende av tidsvinst. Om kommunikationsmedel saknas för en del av sträckan mellan bostaden och arbetsplatsen, och denna del är minst två km så bör avdrag för kostnad för bil, eller motorcykel, räknas för hela sträckan oberoende av tidsvinst.²³

3.7 Övriga transportmedel

Det är även möjligt att använda sig av taxi för att kunna ta sig till och från arbetet. Om arbetsgivaren betalt resorna trots att det finns kommunala transportmedel, bör avdrag medges med kostnaden om resan gjorts mellan 23.00-06.00. Även om inte arbetsgivaren betalt kostnaden för taxin, kan det ändå medges avdrag om man kan visa att det finns en viss överfallsrisk om man istället rest med kommunala transportmedel.²⁴

Regeringsrätten har medgett avdrag för taxiresor då hemresan skulle vara förenad med risk för överfall. Exempel på två mål där man har fått rätt till avdrag för taxiresor är RÅ 1990 ref 61 I-II, där resor godkändes mellan 03:00-04:00, samt RÅ 1991 not 218, där resor med taxi medgavs trots det fanns allmänna kommunikationsmedel för delar av resan.²⁵

Som alternativ finns även motorcykeln som färdmedel till och från arbetet, då får den skattskyldige avdrag om avståndet mellan bostaden och arbetsplatsen är minst fem kilometer samt att man får en tidsvinst även i detta fall på mer än två timmar, dvs. samma regler som gäller för bil.²⁶

Avdraget per mil man får lov att göra då man kör motorcykel till och från arbetet är 9 kr per mil. Om man istället använt sig av moped får man göra avdrag med 4,50 kronor per mil.²⁷

Har man möjligheten och därför istället använder sig av cykel kan avdrag medges med 250 kr per år.²⁸

²³ SKV A 2009:1, sid 3

²⁴ SKV A 2009:1, sid 2-3

²⁵ Handledning i beskattning, sid 399

²⁶ RSV M 2001:33, kap 2.3.2

²⁷ SKV M 2009:1, sid 4

²⁸ RSV A 2009:1, sid 3

3.8 Fördelning av färdalternativ

Enligt SIKA väljer större delen av dem som är bosatta i storstäder att åka kollektivt, det är närmare tio gånger så vanligt jämfört med dem som bor på landsbygden, där man i stor grad är hänvisad till bilen.²⁹ Det är mycket vanligare att åka bil än kollektivt, närmare 90 % valde att åka bil jämfört med 30 % som valde att åka kollektivt några gånger i veckan.³⁰ Dessutom har de på glesbygd oftast lite längre till kollektivtrafikmöjligheter än de i storstäder av förklarliga skäl.

3.9 Bevisning

Om man är skyldig enligt TL 4:3 § att lämna självdeklaration så är man också tvungen att ha underlag för sina uppgifter såsom avdrag. Man är tvungen att spara kvitto från tankningarna, kontoutdrag, papper från bilprovningen på mätarställningen, från bilverkstad på serviceprotokollet, för att kunna styrka sina avdrag ifall om att man blir granskad. Man måste också kunna styrka sina arbetstider så att man verkligen har kört i samband med dessa tider. Det som gäller för avdrag till och från arbetet förklaras även i IL 12:26-30 §§³¹.

3.10 Varför finns det skillnader mellan diesel och bensin?

Vår kontakt på SKV³² kunde inte ge oss ett svar på denna fråga, inte heller vår kontakt på Finansdepartementet kunde svara säkert men angav att det med största sannolikhet beror det på att skatten för dieslbilar har sänkts samt att de bilar som har diesel som drivmedel i allmänhet drar mindre per mil. Detta kan även vara kopplat till att den rörliga kostnaden är mindre när det gäller dieslbilar än bensinbilar. Dieslbilar brukar oftast förbruka mindre drivmedel än vad bensinbilar gör.

Efter höjningen av skatten på diesel, sänktes fordonsskatten för dieslbilar för att inte förändra skattevillkoren för dieslbilar jämfört med bensinbilar.³³

²⁹ RES sid 26

³⁰ RES sid 39

³¹ SKV M 2008:23 s.1

³² Sara Orefors Ruder

³³ SkU1y, sid 55

4. Rättsfall

I detta avsnitt har vi valt att ta upp olika rättsfall med koppling till resor till och från arbetet och skrivit kort vad de handlar om för att istället bifoga de hela rättsfallen som bilagor. Fallen vi valt ut handlar om att SKV varit skeptisk till de avstånd som den skattskyldige yrkar att han kört, samt att yrkandet innebär att det färdmedel som används har varit bil på grund av avstånden. Rättsfallen kommer först sammanfattas för att senare analyseras tillsammans.

4.1 Länsrätten i Blekinge län mål nr 674-05

Avdrag trots avliden mor hade lägenhet närmare arbetsplats.

Jan-Olov Glans jobbade i Malmö men hade sin huvudsakliga nattvila i Pukavik. Han hade dock en lägenhet i Malmö som tillhörde hans avlidna mors dödsbo vilken han hade tillgång till, men inte bodde i. SKV ansåg, med stöd från fastighetsskötaren, att Jan-Olov disponerat lägenheten, och därför inte hade rätt till de avdrag han yrkat. Med detta påpekas det från Jan-Olovs sida att han ännu inte hade hunnit tömma lägenheten, och att det var detta fastighetsskötaren menat med att han bodde där. Detta ansågs oklart eftersom en fastighetsskötare inte kan gå i god för var alla sover om nätterna. Jan-Olov erkände dock att han övernattade i lägenheten två gånger under taxeringsåret i fråga. Jan-Olov hade under året ägt flera bilar och bifogat papper på ägandeskapen, men kunde inte styrka sina utlägg för drivmedel då han tankat kontant på Jet i Sölvesborg. Dessutom med tanke på sina bilbyten var det svårt att med besiktningsprotokoll kunna visa antalet körda mil.

SKV anförde att enligt tjänsteanteckningar hade den person som granskat Jan-Olov pratat med fastighetsskötaren Salin på Malmö Kommunala Bostadsbolag. Vid detta samtal hade det framkommit att Jan-Olov bodde i sin mors lägenhet. SKV påpekar även att Jan-Olov kommit in med information från Shell där han mellan juni 2003 till juli 2004 köpt 1 080 liter bensin. Dessutom har han visat upp att han köpt 213 liter på Statoil. Med detta kom han inte ens kommit upp till en bråkdel av vad han yrkat för. Dessutom kunde han genom mätarställning på de bilar han ägt inte kunnat visa att han kört de yrkade milen i fråga. På grund av lägenheten i Malmö hade han inte rätt till avdrag mellan Malmö och Pukavik.

I domskäl hänvisades det till 12 kap 26-27 § IL där det står att man har rätt till avdrag om resor mellan bostaden och arbetet om det har sådant avstånd att han behöver använda

transportmedel, samt att avståndet måste vara minst 5 kilometer till arbetet från bostaden och att man gör en tidsvinst på sammanlagt minst två timmar. Det hänvisas även till 3:6 § lagen om självdeklarationer och kontrolluppgifter där de påpekar att en självdeklaration ska innehålla de uppgifter som krävs för att SKV ska ha möjlighet att fatta ett riktigt beslut angående taxering och beskattning.

Eftersom Jan-Olov var folkbokförd i Pukavik ansågs detta vara hans hemvist, och då han arbetade i Malmö hade han rätt till avdrag mellan dessa orter. Men för att ha rätt till sådant avdrag krävs det med sannolikhet att han kört dessa sträckor. Med tanke på att han haft tillgång till lägenheten i Malmö och betalt hyra för den under året anses det sannolikt att han begagnat lägenheten som övernattningslägenhet, och därför inte sannolikt kört mer än cirka 2400 mil under 2003. Denna sträcka inkluderar då privat körning som inte är avdragsgill. Eftersom Jan-Olov inte förmått göra det sannolikt att han kört på det sätt han yrkat i deklARATIONEN fick han avdrag för utgifter för en hemresa per vecka enligt 12 kap 24 § IL. I brist på närmare utredning fann länsrätten att skäliga avdrag skulle medges med 15 000 kr.

4.2 Kammarrätten i Göteborg mål nr 908-04

Avdrag trots att SKV yrkade att schablonavdrag för privat körning skulle dras av.

Sandra Jostberger bodde i Varberg och jobbade både som servitris vid Liseberg i Göteborg och som telefonist vid Taxi Kungsbacka AB. Hon hade endast använt sin bil för dessa resor då hon bor nära allt hon behöver. Sandra yrkade avdrag för resor till ett belopp av 21 528 kr, detta innefattar resor till Göteborg under 19 dagar och resor till Kungsbacka under 101 dagar, sammanlagt 1 345,5 mil. Enligt IL 12:2 § är en skattskyldig berättigad till avdrag utan beloppsmässig begränsning³⁴.

SKV beräknade med underlag av besiktningsprotokollet som visade endast hur det såg ut nio månader av perioden och utrymmet för privat körning ansågs vara begränsat. SKV ansåg även att avdrag ska göras efter en normalbilist som kör 1 000-1 500 mil privat varje år, att Sandra enbart körde strax under 300 mil privat per år ansågs inte sannolikt.

Enligt kammarrättens mening var det inte möjligt att, utifrån vad som kunde menas med en normalbilist, visa att alla bilister är likadana. Vid de av Sandra angivna förhållandena, ansågs

³⁴ Andersson, sid 356

det enligt kammarrätten inte finnas skäl att frångå de uppgifter hon lämnat i självdeklarationen.

Kammarrätten medgav, med ändring av länsrättens dom och SKV:s beslut, Sandra Jostberger avdrag med 14 528 kr för kostnader för resor till och från arbetet.

4.3 Kammarrätten i Sundsvall mål nr 58-02

Rätt till avdrag för resor, där missförstånd om sovmöjligheter uppkom.

Lennart Hedström yrkade avdrag för kostnader för resor till och från arbetet dit han, till motsats från SKV:s tyckande, inte veckopendlade utan åkte fram och tillbaka inför varje arbetspass. Arbetspassen var förlagda på sådant sätt att han arbetade 07.00 – 22.00, därefter hade han jour 22.00 – 02.50 för att sedan arbeta 02.50 – 08.55. Under den tid han hade jour hade han tillgång till en sovhytt. Detta innebar dock inte att kunde stanna på arbetet under hela veckan och på så sätt veckopendla, utan den som hade jourpasset efter Lennart skulle ha tillgång till samma sovhytt. Arbetsplatsen låg 25 mil från bostaden, och han hade intyg på att han arbetade 130 dagar av året.

Enligt SKV kunde kostnader för resa nedbringas genom att övernattningar sker på eller i närheten av arbetsplatsen. Dessutom ålåg det den skattskyldige att visa att han har kört egen bil de yrkade milen, detta anser SKV att Lennart inte gjort.

Enligt SKV var det skäligt med 21 000 kr med avdrag före avdrag för grundbelopp, d.v.s. 15 000 kr. Lennart visade intyg på att han varit schemalagd under 137 dagar på året i fråga. Att bilen enligt Lennart endast drog 0,52 liter per mil ansågs orimligt av SKV då en ”normal” bil, enligt SKV, vanligtvis drar 0,7–0,8 liter per mil. Här delade Länsrätten SKV:s uppfattning att Lennart inte kört 6 000 mil med egen bil i resor till och från arbetet. Länsrätten ansåg att SKV:s bedömning om att Lennart enbart använt sin bil under endast 30 dagar var för snäv, men medgav SKV:s beräkning av Lennarts resekostnader. Enligt TL 4:3 § ska man kunna ha underlag för sina uppgifter som man lämnar i deklarationen. Ett avdrag som man gjort ska kunna styrkas.

Kammarrätten bedömde att de uppgifter som låg till grund för taxeringen låg väldigt nära de uppgifter som lämnades in året innan, och även då saknades grund för påstådd körsträcka och

de kostnader som vidhölls för resor till och från arbetet. Därför uppskattades avdraget efter skälighet. Kammarrätten ansåg det skäligt att räkna ut avdraget med utgångspunkt i det synsätt man hade vid tidigare års taxering. Eftersom Lennart medgav att han ibland kört motorcykel, där avdraget endast var 6,50 kr per mil, fann kammarrätten Lennart berättigad till avdrag för kostnader för resor till och från arbetet med (50 000–6 000 =) 44 000 kr. Kammarrätten ändrade länsrättens dom.

4.4 RÅ 1988 ref 53

Ansökan om förhandsbesked angående avdrag för egna kostnader i kollektivtrafik då det gäller förflyttning av bil med färja mellan Sverige och Danmark.

Örjan G hade förmånsbil och bodde i Viken, Sverige, men jobbade i Humlebaek, Danmark, utanför Köpenhamn. Resan med färja betalade Örjan själv och det uppgick till ett belopp på cirka 25 000 kr per år. Örjan sökte förhandsbesked från SKV. Vad Örjan ville få klarhet i var om han fick avdrag för resekostnader mellan bostaden och arbetsplatsen för tiden efter 1 januari 1987:

1. med faktisk färjekostnad för bil?
2. på grund av hans ökade levnadskostnader får avdrag för faktisk färjekostnad för bil?
3. med belopp räknat på annat sätt, exempelvis genom nedsättning av förmånsvärdet för fri bil, med faktisk färjekostnad för bil?

SKV:s (dåvarande riksskatteverket) nämnd för rättsärenden yttrade att de kostnader Örjan hade för färja utgjorde inte grund för jämkning av förmånsvärdet på bilen. Detta på grund av att en skattskyldig hade rätt att göra avdrag för skäliga kostnader för resor till och från arbetet om denna varit belägen på ett sådant avstånd att han behövt anlita ett särskilt forskaffningsmedel. Då resan med färjan inte kunde anses vara förflyttning med bil som det primära forskaffningsmedlet av uppenbara skäl, kunde man inte hindra att avdrag gjordes med skälig kostnad för denna del av resan mellan bostaden och arbetet.

Enligt KL 42 § punkt 4 (numera upphävd) fick ett bilförmånsvärde jämkas uppåt eller neråt om det fanns synnerliga skäl. Den omständigheten som fanns i Örjans fall kunde inte anses utgöra ett synnerligt skäl för jämkning.

Regeringsrätten menade att enligt KL 33 § punkt 4 kunde den skattskyldige medges avdrag för skäligen kostnad för resor till och från arbetet även om punkten om ökade levnadskostnader inte uppfyllts. Förutsättningen var att man hade behövt anlita ett särskilt fortskaffningsmedel på grund av avståndet. Dock gällde inte detta om den skattskyldige företagit resorna med bil under den tid förmånen innehafte. Någon särskild kostnad för hans egen resa med bilfärjan utgick inte. Slopan för avdragsrätten för resor med bil mellan bostaden och arbetsplatsen för bilförmånshavare hade samband med det nya systemet för schablonbeskattning av bilförmåner som skedde 1986. Särskilda avgifter har ansetts ingå som praxis i det schablonmässigt beräknade bilkostnadsavdraget, varför här särskilt avdrag inte medgivits.

Regeringsrätten fann att utrymme saknades i det nya schablonbeskattningssystemet för att kunna medge särskilt avdrag för kostnader för färjetransporten. Det Örjan lade ut för färjetransporten kunde inte anses vara vare sig drivmedelskostnad eller ersättning för bilförmånen. Dock var det en avsevärt stor kostnad som kunde jämföras med drivmedelskostnad men var av privat karaktär som i princip var avdragsgill om det inte vore för KL 33 § punkt 4. En lösning på svårigheten med avdragsförbudet i den tidigare meningen var att se det som synnerliga skäl enligt KL 42 §. Dock borde inte nedsättningen av förmånsvärde besvaras i detta förhandsbesked. Därav avvisade regeringsrätten frågan om nedsättning av bilförmånsvärdet.

4.5 RÅ 1987 ref 128

Avdrag för bil även om möjlighet till kollektivtrafik finnes.

Christer N ägde en musikaffär i Kristianstad och bodde i Tollarp. Vid tidpunkten för stängning hade Christer 20 minuter på sig att stänga butiken och hinna till den sista bussen för dagen på vardagar och 35 minuter på helgerna. Därför har Christer kört bil för att slippa stressa och eventuellt missa sista bussen hem. Detta höll inte SKV med om och yrkade att Christer skulle ha gott om tid och gav medhåll till avdrag för 920 kr mot Christers yrkande på 8 892 kr. Detta ledde till överklagan till kammarrätten. Kammarrätten i Göteborg avslög besvären med tanken att det inte står klart att regelmässig tidsvinst på två timmar finns. Detta ledde till att Christer överklagade till regeringsrätten.

Regeringsrätten ansåg att det vid stängning fanns mycket att göra och att Christer inte kunde lämna sina ansvarsområden till de övriga två delägarna. Dessutom kunde det ta tid att få ut den sista kunden ur butiken. Det har framkommit att det är sällan Christer lämnat butiken innan klockan 18:30. Då bussen avgår 18:20 och det var fem min gångväg från affären kunde Christer inte med säkerhet på morgonen säga att han hinner med bussen efter stängning. Det saknades anledning att ifrågasätta Christers uppgifter om sina arbetstider och därför skulle beräkning ske med utgångspunkt att han inte hunnit med den sista bussen. Med detta hade Christer en tidsvinstberäkning på över två timmar. Med tanke på att taxeringsintendenten inte gjorde en beräkning på bilkostnader medgavs Christers avdrag med yrkat belopp.

4.6 RÅ 1986 ref 41

Avdrag yrkades för längre, men mindre trafikerad, väg runt staden istället för igenom centrum.

Stefan L bodde i Arlöv och jobbade i de södra delarna av Malmö. Han yrkade i sin deklaration avdrag för resor till och från arbetet med 30 km per dag, 3 561 kr. Taxeringsnämnden medgav endast ett avdrag om 2 609 kr, detta beräknat på en kortare sträcka som går genom Malmö på 22 km tur o retur. Detta överklagade Stefan till länsrätten där han uppgav att han ”följt uppmaningarna i press och radio att använda Ringvägen istället för att köra genom centrala Malmö”.

Länsrätten bestämde att det var skäligt för Stefan att ta den lite längre färdvägen med hänsyn till trafikförhållanden och eventuell medförande till kortare kötid än om han kört genom centrala Malmö. Detta gillade inte SKV och framförde att det normalt beräknades efter kortast möjliga körsträcka. Kammarrätten svarade att Ringvägen var för Stefan den normala färdvägen och ansåg det skäligt för att Stefan att få avdrag med den längre färdvägen som underlag.

SKV överklagade till regeringsrätten som påpekade att Stefan inte räknade med någon tidsvinst genom att ta Ringvägen. Vid en bedömning ska även hänsyn tas till trafikförhållanden mm. Med hänsyn till att Ringvägen bara gav en fyra km längre färdväg enkel resa än genom centrala Malmö och medförde ett ökat årligt belopp på endast 950 kr,

förelåg anledning att frånga kravet på kortast möjliga sträcka. Regeringsrätten fastställde därför Kammarrättens dom.

4.7 RÅ 1989 ref 36

Avdrag godkändes för egen båt trots färja fanns tillgänglig.

Bo V bodde på Brännö utanför Göteborg och hade egen båt och brygga. Detta ledde till att han tog sin egen båt till fastlandet för att därifrån sedan fortsätta färden till arbetet med bil, istället för att promenera till färjan och ta den över till fastlandet. I sin självdeklaration yrkade han avdrag för kostnader mellan bostad och arbetet med egen bil och egen båt trots allmänna kommunikationsmedel fanns. Taxeringsnämnden avslag avdrag för egen båt och båtplats men godkände avdragen för bilresor.

I sitt yrkande meddelade Bo att visst fanns det färja men vägen dit var kuperad större delen och tog längre tid än vad SKV påstod. Att ta sig med färja tog 30minuter till fastlandet. Bo:s egen brygga låg 75 meter bort och var både snabbare och smidigare. Detta hade taxeringsnämnden varit ute och kontrollerat och gett Bo medhåll, men ändå inte godtagit avdrag för den egna båten.

Länsrätten bedömer att de kostnader Bo yrkat avser endast faktiska utlägg för drivmedel och hyra för båtplats och kan därför inte anses oskäliga. Dessutom med tanke på de olägenheter det innebär för Bo att ta sig till färjan framstår resor med egen båt som det lämpligaste färd sättet. Länsrätten dömde i Bo:s fördel men medger att Bo inte fått avdrag för parkeringen på grund av redan avdraget schablonbelopp.

Kammarrätten i Göteborg yttrade att den skattskyldige hade rätt till avdrag för skäligen kostnader i samband med resor till och från arbetet. Som skälig kostnad var i regel den lägsta avgift för tillgängligt allmänt kommunikationsmedel såsom buss eller spårvagn. Det huvudsakliga motivet till detta var att resorna till och från arbetet delvis kantades av privata levnadskostnader, detta speciellt när man färdas med bil. Bo bodde på Brännö som har allmänna kommunikationsmedel men valde ändå att åka egen båt, detta för att han fick en tidsvinst på över två timmar per resdag. Den egna båten användes endast till resor till och från arbetet och Bo slapp promenera en halvtimme till och från färjeläget. Bo:s avdrag begränsades till kostnader för drivmedel och för båtplats på fastlandet. Vid en samlad bedömning framstod Bo:s val av färd sätt som det mest ändamålsenliga och kostnaderna för

resorna kunde inte anses vara oskäligt höga, därför ansågs Bo ha rätt till hela sitt yrkade belopp.

Inom RÅ 1989 ref 36 överklagades Bo:s taxering även nästföljande år, då det framkom i kammarrätten att i tidigare taxeringar skulle inte avdrag ha medgivits för den privata båten, därför kunde det inte godtas detta år. Avdrag för båtplats och faktiska båt kostnader medgavs ej.

4.8 RÅ 1990 ref 61 I & II

Rätt till avdrag för taxiresor på natten mellan arbetet och bostaden.

I.

Margareta B arbetade i centrala Norrköping och slutade regelbundet sitt dåvarande arbete mellan 03:00-04:00. Hon yrkade i sin självdeklaration avdrag med 5 635 kr för kostnader för taxiresor mellan arbetsplatsen och bostaden, vilket var ett avstånd på ca en km. Margareta påpekade att det saknades allmänna kommunikationer och att hon var rädd för det ökade gatuvåldet. Länskattemyndigheten yrkade att avdraget skulle vägras.

Länsrätten i Östergötlands län yttrade att, i första hand, när det gäller avdragsrätten för resor till och från arbetet skulle den bedömas med utgångspunkt från KL 33 § 4 punkten. Det stod i lagrummet att den skattskyldige skulle vara berättigad till avdrag för skäliga kostnader för sina resor till och från arbetet. Länsrätten fann mot bakgrund av Margaretas nattliga arbetstider samt hennes osäkerhetskänsla för att promenera hem nattetid, att kostnaden för taxiresorna var en skälig kostnad för resor till och från arbetet, även om avståndet understeg två km. Länsrätten medgav Margareta hennes yrkade belopp och avslog länskattemyndighetens besvär.

Länskattemyndigheten i Östergötlands län överklagade länsrättens bedömning till kammarrätten och yrkade att Margaretas avdrag för taxiresor inte skulle medges.

Enligt Jönköpings kammarrätt var det tillåtet enligt KL 33 § 4 att få avdrag för skäliga kostnader, där arbetsplatsen var beläget på ett sådant avstånd från bostaden att den skattskyldige blev tvungen att anlita särskilt forskaffningsmedel. Enligt dåvarande

riksskatteverkets föreskrifter borde den skattskyldige ha medgetts avdrag för resor med bil, oavsett tidsvinst, om allmänna kommunikationer saknades förutsatt att avståndet var minst två km. Det stod även i samma föreskrifter att om den skattskyldige på grund av hög ålder, handikapp eller sjukdom måste använda sig av bil, skulle avdrag ha medgetts oavsett avstånd och tidsvinst. Eftersom avståndet mellan Margaretas bostad och arbetsplats understiger två km samt att hon inte visat att hon på grund av sjukdom eller ålder måste använda sig av taxi fram och tillbaka från arbetet, kunde inte kammarrätten bifalla Margaretas yrkande utan biföll länskattemyndighetens besvär och höjde Margaretas taxering.

Margareta överklagade till regeringsrätten som yttrade att enligt KL 33 § fick den skattskyldige göra avdrag för samtliga kostnader för att kunna fullgöra sin tjänst. Till dessa kostnader hör resekostnader som anges i nämnda lagrum och i angivelserna till 33 §. Margareta hade rätt till avdrag för de aktuella taxiresorna enligt 33 § då användningen av taxi fick anses vara befogad. De kostnader Margareta hade för resor ansågs skäliga. Regeringsrätten biföll Margaretas besvär och ändrade kammarrättens dom.

II.

Ulla G arbetade i centrala Stockholm och hade sin bostad i Enskede. Hon yrkade i sin deklaration avdrag för taxiresor nattetid med 8 710 kr. Detta gillade inte taxeringsnämnden och anförde att nattrafiken fungerade som fortskaffningsmedel, dock med ett byte i Skanstull. Ulla G begärde omprövning av beslutet och påpekade att risken för överfall var särskilt stor om väntetiderna vid bussbyte var långa.

Länsrätten i Stockholms län bestämde att enligt KL 33 § 4 punkten hade den skattskyldige rätt att få avdrag för skälig kostnad för resor till och från arbetet då avståndet är mer än två km. Som regel medgavs kostnaden för det billigaste färdmedlet, vanligen de allmänna kommunikationerna. Vad Ulla G anförde i målet kunde inte anses som tillräckliga skäl för att ge henne det yrkade avdraget. Länsrätten medgav inte Ulla rätten till avdrag för sina taxiresor och lämnade besvären utan lämnade besvären utan bifall.

Ulla överklagade länsrättens dom till kammarrätten som delade länsrättens bedömning och ändrade därför inte den överklagade domen.

Då vände sig Ulla till regeringsrätten som sa att målet ifråga handlar om avdrag för kostnader med taxi från arbetsplatsen till bostaden efter arbetets slut. Det framgick av handlingarna att Ulla jobbat som servitris i centrala Stockholm och slutat sitt arbete runt 03:00. Hennes bostad fanns i Enskede och för att ta sig dit behövde hon gå till Stureplan, ta en buss till Skanstull, där byta buss för att sedan hoppa av på hållplats belägen 800 m hemifrån. Väntan på bussen kunde bli lång och tidsvinsten med taxi kunde bli mellan en till två timmar. Ulla hade yttrat att med tanke på det ökade gatuvåldet kände hon sig otrygg och hade tidigare blivit överfallen på väg hem från sitt arbete.

Regeringsrätten yttrade att Ullas rätt till avdrag för taxiresorna skulle bedömas enligt KL 33 §. De däri angivna förutsättningarna för avdrag, avståndet mellan bostaden och arbetsplatsen som medförde behov av särskilt forskaffningsmedel för resorna, var uppfyllda. Med hänsyn till vad som framkom om Ullas möjligheter att använda allmänna kommunikationer och omständigheterna runt dessa ansågs Ulla berättigad att använda taxi. Då kostnaderna för taxiresorna inte har överklagats ansågs dessa som skäligen. Med detta som bakgrund biföll regeringsrätten Ullas besvär och ändrade kammarrätten och länsrättens domar.

5. Sammanfattande analys och slutsats

Avdrag för resor till och från arbetet innebär att du som skattskyldig har rätt att dra av för de faktiska kostnader för dina resor till och från arbetet för den summa som överstiger 9000 kr³⁵ (från och med 2010 års taxering). Du har rätt att få avdrag för den lägsta faktiska kostnaden, dvs. om du kör men ändå har tillgång till kollektiva färdmedel får du endast avdrag för kostnaden om du hade färdats kollektivt, detta på grund av att de flesta ofta utför privata ärenden antingen på väg till eller på väg från arbetet.

Punkten resor till och från arbetet på deklarationen hanteras i IL under 12 kapitlet, samt i skatteverkets rekommendationer. För att få lov att utnyttja avdraget ska det vara minst två km till kollektivtrafiken samt att den som pendlar tjänar två timmar per dag på att köra bil jämfört med att åka kollektivt. På deklarationen får man från och med inkomståret 2009 endast göra avdrag med den del av kostnaden som överstiger 9 000 kr, vilket grundas på Storstockholms lokaltrafikpris för 30 dagars kort.³⁶ Under vissa förutsättningar kan man göra avdrag för kostnader för arbetsresor med egen bil och då är avdraget 18,50 kr per mil. Detta belopp är till för att täcka de kostnader som är bundna till de mil som bilen rullar. Om man har förmånsbil kan man få avdrag med 9,50 kr per mil med en bensindriven bil, och om man kör med diesel eller annat drivmedel kan man få avdrag med 6,50 kr per mil. Enligt IL 12:26 §, som nämns i kapitel 2.1 ska avdrag göras för rimliga utgifter för resor till och från arbetet om arbetsplatsen ligger på sådant avstånd från den skattskyldiges bostad att personen behöver använda transportmedel av något slag. Avdrag medges för utgifter med egen bil för arbetsresor om avståndet mellan bostaden och arbetsplatsen är minst fem km och att man gör en tidsvinst på sammanlagt två timmar genom att använda egen bil istället för den allmänna kommunikationen. Om man bor på glesbygden eller ute på landet där det inte finns möjlighet till kommunikationsmedel som kan utnyttjas, medges skäligt avdrag oberoende av tidsvinsten om avståndet är mer än två km till arbetet. Ibland saknas det bara kommunikationsmedel för en viss sträcka, om denna sträcka är minst två km så bör kostnaden oavsett tidsvinst beräknas för den sträcka som bilen eller motorcykeln använts. Man får som skattskyldig avdrag för skäliga kostnader, detta innebär att du får avdrag för den lägsta kostnaden för resorna under året bland tillgängliga färdmedel. Om man väljer att köra bil trots kollektivtrafiken finns tillgänglig närmare än två km samt att tidsvinsten inte kommer upp till två timmar, får du

³⁵ Budgetproposition 08/09 sid 142.

³⁶ Budgetproposition 08/09 sid 142.

endast avdrag för den kostnad som skulle ha varit om man färdades kollektivt. Undantag till denna regel finns, som exempel kan nämnas RÅ 1990 ref 61 som godkänner resor med taxi mellan kl. 03:00-04:00. Detta på grund av överfallsrisken på natten, det är inte trevligt för en ensam tjej, eller kille, att promenera genom parker och mörka gator då det är mörkt som natten ute. Inte heller ska han behöva känna sig tvungen att stå och vänta på kollektivtrafiken som vanligtvis inte går så ofta på natten.

Om den skattskyldige och SKV inte är överens om den inlämnade deklARATIONEN sker först och främst en omprövning, därefter om inte den skattskyldige gillar beslutet ska ärendet överlämnas till länsrätten i form av en överklagan.

Utifrån de rättsfall som analyserats ser man att det är viktigt som skattskyldig att kunna lägga fram bevis för att styrka sina utlägg. Så som fallet med resor mellan Pukavik och Malmö, där den skattskyldige hade tillgång till en lägenhet i Malmö och dessutom saknade bevis i form av kvitton att han hade tankat för körning mellan Pukavik och Malmö varje arbetsdag. Ett annat fall där övernattnings möjligheter fanns enligt SKV var mål nr 58-02. I detta fall ansåg SKV att den skattskyldige hade möjlighet att sova över på sin arbetsplats, trots att denna säng var till för den som arbetade passet efter den skattskyldige. Vad som gick mot Lennart i detta fall var att han inte hade bevisning för sina utlägg för bränsle, men kunde styrka sina arbetspass. Inte kunde heller SKV bevisa att Lennart inte hade pendlat fram och tillbaka till arbetsplatsen. Detta fall slutade med en kompromiss där den skattskyldige, som erkänt att han ibland kört motorcykel till arbetet, fick avdrag för resor till och från arbetet som om han endast kört motorcykel. Detta fall visar att man ska ha bevisning för sina utlägg. Om inte kan man förlora stora belopp. Att få avdrag för bensindrivelbil jämfört med en motorcykel är stor skillnad i belopp.

Rättsfallet där den skattskyldige kör runt Malmö istället för igenom, och därmed köra en längre sträcka till arbetet, dömdes till den skattskyldiges fördel. Det är enligt domstolen inte bara den kortaste sträckan man ska ta hänsyn till utan även stadsmiljöer, att köa inne i en storstad ökar utsläppsnivåerna och det kan bli ett miljöproblem i längden, i annat fall blir det ett problem ur trafiksäkerhets synpunkt, mer bilar som ska trängas kan leda till skador i trafiken på både person och fordon.

Ett annat mål tar upp antalet mil SKV räknar med att man kör privat. Det finns personer som kör väldigt mycket privat och det finns de som knappt använder bilen alls på fritiden. Det verkar som att SKV drar alla över samma gräns eftersom det i detta fall verkade vara orimligt att bara köra 300 mil privat. En fråga man kan ställa sig är 'hur kan SKV besluta att man kör mellan 1 000- 1 500 mil privat med sin bil per år?' Med denna inställning, eller kanske antagande, kan det tolkas som att det är inte lönt att köra andras bilar, även om du är den enda som kör den. Först ska då ägarens privata körning dras av mätaren, sen kan resterande sträcka användas i den skattskyldiges beräkningar för avdrag.

Ett annat fall som är intressant handlar om att kan man få avdrag för färjetransport för bilen. Många skåningar jobbar i Danmark men bor kvar i Sverige och som det är nu så skattar man i Danmark enligt dess regler på grund av ens inkomst kommer därifrån³⁷, så som i RÅ 1988 ref 53.. Enligt KL 33 § kunde man få avdrag fast att punkten ökade levnadskostnader inte är uppfyllda, detta är numera en upphävd lag. Numera gäller för de som pendlar inom Danmark att deklarerera detta belopp inom Danmark. Denna lagändring trädde i kraft januari 1997.

I vissa fall verkar det som att SKV inte tänker på vilken typ av arbete den skattskyldige har. Som exempelvis fallet med Christer som ägde en butik i Kristianstad. Att stänga en affär som har öppet till 18:00 innebär inte att arbetet slutat 18:00. Av egen erfarenhet innebär det att ta hand om "sista minuten" kunder utan att vara ohövlig, räkna kassan och städa butiken. Tidsmässigt tar det ca 10-15 minuter att stänga en butik. Att, som i Christers fall, hinna med en buss som går 18:15 som går från en plats där det tar ca 5 minuter att promenera till kan vara svårt. Det är omöjligt att räkna ut på morgonen om man hinner med bussen eller inte. I detta fall ansåg SKV att Christer skulle räkna med att hinna med bussen och gav honom därför inte avdrag för resor med bil, vilket Länsrätten ändrade till Christers fördel. Detta fall visar att som skattskyldig kan du få rätt till avdrag trots att tillgång till allmänna kommunikationer är tillgängliga. Detta för att du ska kunna fullfölja dina arbetsuppgifter efter stängning för att inte låta andra arbetskamrater få extra arbetsbelastning genom att göra andras arbete.

Fallet som tar upp privat båt istället för kollektiv färja, leder till att skattskyldig som tjänar tid på att använda privat båt kan inte få avdrag för båtplats, så den anses som en privat

³⁷ Sara Orefors Ruder

levnadskostnad. SKV var till och med ute på plats och beräknade sträckan i tid från bostaden till färjeläget och höll då med Bo om att resan på sträckan tog längre tid än vad de räknar med, men det hjälpte inte i detta fall. Bo fick avdrag för resor med bilen till arbetet men avdrag för kostnaderna för den egna båten medgavs inte.

Det verkar även som att SKV har en regel angående bränsleförbrukningen, i mål nr 58-02 framkommer det att SKV anser att en normalbil drar 0,7-0,8 liter per mil. Om så inte är fallet på den skattskyldiges bil är det upp till honom att bevisa att det verkligen är så. Detta innebär att besiktningsprotokoll samt bilens servicebok kan komma till användning som bevisning. Skulle du som skattskyldig behöva använda bilfärja eller köra igenom biltullar har du även rätt att göra avdrag för dessa kostnader.

Från början gavs det avdrag för mindre bil som exempelvis en Volkswagen Bubbla. Att få avdrag för en större bil var inte nödvändigt, att ta sig till jobbet kräver inte mer än ett litet färdmedel. I IL 12:30 § står det att man kan få avdrag för en större bil, detta är idag enligt SKV föråldrat.

Vissa väljer istället att ta motorcykeln till arbetet istället för bil, då har den skattskyldige samma regler som gäller för bil, förutom att kostnaden man får lov att göra avdrag för per mil är däremot 9 kr. Om man istället använt sig av moped får man göra avdrag med 4,50 kr per mil. Har man möjligheten och därför istället använt sig av cykel istället för av bilen så kan avdrag medges med 250 kr per år. Slutligen bör det påpekas att om man som skattskyldig arbetar i ett annat land än Sverige ska avdragen för resor till och från arbetet göras i det landet med det landets regler.

Eftersom gränsen bara är 9 000 kronor så är det väldigt lätt att komma över den men sen så kommer den svåra biten att bevisa för skatteverket att man verkligen kört för den summan som man skrivit i deklARATIONEN. När man ser till rättsfallen så inser man att man själv har bevisbördan och att det inte räcker med kvitton på en del av bensinen utan måste kunna visa alla inköp och kontoutdrag om man har exempelvis tankkort.

Det verkar ibland som att SKV som standard skickar ut nekande svar till inlämnade avdrag. Detta kan lätt irritera ärliga personer på grund av små orsaker som är lätta att kontrollera, så

som avstånd till och från arbetet, samt tider för allmänna kommunikationsmedel. Detta är ett intryck som vi fått när vi läst rättsfallen och pratat med Sara på skatteverket.

SKV verkar väldigt hårda i sin bedömning då det gäller att använda privata färdmedel istället för kollektiva. Detta kanske på grund av att det är svårare att kontrollera en privat bil jämfört med kollektivtrafiken. Det kan även bero på att det kan vara samma person som granskar både deklARATIONEN och omprövningen. Det borde inte vara samma person som sköter omprövningen som den första inkomna deklARATIONEN. Detta på grund av att det blir lättare för SKV att bara skicka ut ännu ett nekande istället för att gå igenom det en gång till, varför ska man gå igenom något man redan ansett sig ha en åsikt i? Om man vet att det kommit in ny information är det för oss självklart att det ska granskas om från början men det har visat sig att det ibland inte är så. Om SKV inte anser att den informationen som kommit in till omprövningen är ny eller kompletterande kommer de heller inte att ta upp ärendet på nytt, varken av den som granskade första gången eller av nya ögon. Det här känns som att SKV i vissa fall försöker göra det lättare för sig själv än om man hade haft kravet att det ska vara två skilda personer som granskar deklARATIONEN och omprövningen.

En annan ståndpunkt SKV har är att de tillåter taxiresor mellan 23:00-04:00. Att risken är stor för överfall på natten är för de flesta allmänbildning, men att inte tillåta taxiresor exempelvis 05:00 är för oss till att ta i. Visst kan man bli överfallen vilken tid på dygnet som helst, men SKV borde ta hänsyn till omständigheterna i varje enskilt fall.

6. Källförteckning

Lagrum

Inkomstskattelagen (1999:1229)

Lag (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter

Skattebrottslag (1971:69)

Taxeringslagen (1990:324)

Internet

RES 2005–2006 Den nationella resvaneundersökningen

http://www.sika-institute.se/Templates/Page_51.aspx

Accessdatum 2009-05-07

Doktrin

Andersson, Mari; Saldén Enérus, Anita; Tivéus, Ulf

Inkomstskattelagen, En kommentar. Del 1

1-28 kap.

Nordstedts Gula Bibliotek, utgåva 2007, upplaga 7:1

Lodin, Sven-Olof; Lindencrona, Gustaf; Melz, Peter; Silfverberg Christer

Inkomstskatt, en läro- och handbok i skatterätt

Upplaga 12:1, 2009

Peczenik, Alexander

Juridikens teori och metod

Upplaga 1:1, 1995

Påhlsson, Robert

Inledning till skatterätten

Upplaga 3, 2003

Rättspraxis

Länsrätten i Blekinge län mål nr 674-05

Kammarrätten i Göteborg mål nr 909-04

Kammarrätten i Sundsvall mål nr 58-02

RÅ 1986 ref 41

RÅ 1987 ref 128

RÅ 1988 ref 53

RÅ 1989 ref 36

Offentliga tryck

Handledning för beskattning av inkomst vid 2009 års beskattning, Del 1

SKV 301 utgåva 27

SCB

Sysselsättning, arbetstider och arbetsmiljö 2002–2003

Tryck 2005

Skatteutskottets yttrande 2008/09, SkU1y

Skatteutskottets betänkande 2008/09, SkU25

Skatteverkets allmänna råd, SKV A 2009:1

Inkomsttaxering; Skatteverkets allmänna råd om avdrag för utgifter för resor mellan bostaden och arbetsplatsen att tillämpas fr.o.m. 2009 års taxering

Skatteverkets meddelanden, Riksskatteverkets information om avdrag för resor mellan bostaden och arbetsplatsen, RSV M 2001:33

SKV ställningstaganden, 2008-09-22, dnr 131 555950-08/111

SKV ställningstaganden, 2008-12-12, dnr 131 704346-08/111

Propositioner

Budgetproposition 08/09:1

Proposition 1996/97:19 Beskattning av bilförmån, m.m.

Regeringens proposition 2007/08:11

Vissa punktskattefrågor m.m. med anledning av budgetpropositionen för 2008

Övriga källor

Länstrafiken Södermanland

Carina 0771-22 40 00

2009-05-12

Regeringskansliet

Skatteavdelning 1, Finansdepartementet

08-405 10 00

2009-05-12

Skatteverket Kristianstad

Sara Orefors Ruder

sara.orefors.ruder@skatteverket.se